

Előhang a Rakott 2012. január 12-i műsorához

A Rakott kirándulást tesz a makro ökonómia világába. A tájékozott és a háttérre - okokra és következményekre - kíváncsi rádió-hallgató szemszögéből nézve gazdasági, költségvetési, pénzügyi, foglalkoztatási kérdésekről és ezek kapcsolatáról beszélgetünk. Értékelő bepillantást adunk a honi gazdaság fősodrába. Szó lesz tankönyvi axiómákról, azok jó-rossz gyakorlati átültetéséről, e döntések kihívásairól, fogadtatásukról és az ideai prognózisokról. Közérthetően szeretnénk bemutatni a GDP alakulásának és elosztásának elveit, arányait, a költségvetés főbb dilemmáit, kritikus pontjait, országos és helyi terítését. Vizsgáljuk a pénzügyi koncentráció összetevőit és lecsapódását egyénre, családra, közösségre, vállalkozásra: egész fejlődésünkre. Elemezzük a kis- és közép-vállalkozások helyzetét, kilátásait. Szólunk az obligát növekedésről, ill. annak megtorpanásáról, a megszorításokról és ezek társadalmi (el)fogadtatásának gondjairól. Alapkérdés a kormányzati hitelesség és kiszámíthatóság hazai és külföldi képe is. Érintjük az állam szerepét a gazdaságban: mikor, miben legyen tulajdonos, magánjogi, piaci résztvevő, máskor irányító, szabályozó közhatalom, végül közmecénás, avagy egyenjogú partnerek politika koordinátora. Rátapintunk: mi a normális rend a társadalmi párbeszéd alanyai között? Hogyan működjék együtt kormány, gazdasági és dolgozói érdekképviselő? Kegy vagy szükségszerűség a korrekt kapcsolat, és vajon a demokratikus jogállam piacgazdaságának számos törvényszerűsége axiomatikus érték vagy kényelmetlen ballaszt? Vendég két kiváló közgazda: Palócz Éva, a Kopint-Tárki vezérigazgatója és Tardos János, a VOSZ soros elnöke, gazdaságpolitikai bizottságának titkára. Műsorvezető: Kolláth György

Adásmenet a Rakott 2012. január 12-i műsorához

Jó estét kívánok! A 39. adásban, élőben köszöntöm a hallgatót. A Rakott ma ismeretterjesztő kirándulást tesz a makro ökonómia világába. Őrizve az ilyen adások karakterét, nem vájt fülűek posztgraduális képzése a cél, hanem egyszerű, lényeglátó analízisre törekszünk. Mindenki mobiltelefonján van kalkulátor: mégis 100-ból talán 10 ember boldogul vele. Diákokkal kipróbáltam: 27 %-os áfát számlaképesen kimunkálni zömü(n)k elsöre képtelen. Ha a 10 ujj nem elég, sokunknak a pénzes számmisztika túlzó kihívás. Nekünk még olyan villámgyors, golyós kézi számoló-táblánk sincs, mint ami az orosz piacokon működik. Ám ez a hendikep esély is egyben: arra nézve, hogy kérjünk egy kis kiképzést. Fórumos figyelmeztetés: sietnünk kell, nehogy túllépjen a konszolidált megközelítéseken az idő. Fórumon írják még: közhely, hogy a szerelemben és a háborúban minden trükk szabad, minden csel megengedett. De annak, aki a háborúba szerelmesedett bele, vajon mi és még meddig szabad? Abszurdisztán másként is kopogtat. Hirdetés: ne dobja ki a temetési számlát, sorsoláson vehet részt vele.

Találtam egy, a honi szokásoktól eltérő amerikai iskolapéldát. Arról szól, hogy a politika csúcán igenis lehetne egyetértés, egyfajta kontinuitás a legfőbb gazdaság- és társadalom-politikai ügyekben. Idézet jön Barack Obama Vakmerő remények című politikai önéletrajzából. A szerző mondja (a 40. oldalon) történetesen Bill Clintonról: „*Jól látta, hogy a kormányzati kiadások kordában tartása, ha azt megfelelően teszik, inkább ösztönzője, semmint gátja a gazdasági növekedésnek, és hogy a pénzügyi-kereskedelmi fegyelem elősegítheti a társadalmi igazságosságot...*”, majd így zárja a gondolatmenetet: „*ami találkozott az amerikaiak többségének pragmatikus, ideológiamentes felfogásával.*” Két honi megjegyzés: 1) itthon ellenben sunyin, eszelősen kitagadják a megszorítás kifejezést, 2) ám avitt ideológiából eredően alaptörvénybe merevítenek tarthatatlan, ártó rögeszméket. Mintha a jog törvénye felülírhatná az ökonómiáét. Egy másik nagy opus, G.B. Shaw-nak az 1944. évi Politikai ABC c. könyve (206. oldal) ekként foglalja össze a két nagy tábor gazdaság-filozófiáját: /az egyik tábor eszméje: „*Rájöttek, hogy a legrosszabb fajta féreg az emberfajta, akinek mottója: Éhezzeél, különben én éhezem.*” /míg a másik táboré, ismét idézve: „*Amazok azt mondják, ne öljünk, ne raboljunk, ne együk meg egymást, mert különben éhen halunk mindannyian.*” Ha lehántjuk e kettősségről a brutális szemléltetést, megkapjuk az eszetlen és embertelen, illetőleg a mérsékelt és belátó nagypolitika érték-választásait. Reménytelen baj akkor keletkezik, ha nincs ilyen világos útválasztás, hanem csak napi érdek és taktika van, meg szőinfláció: ha az a stratégia, hogy nem kell stratégia. Hallgatók írják: kéretik mindig humoros egybevetést is adni. Megpróbálom. A honi és a külföldi internetes sajtóban gúnyolódnak rajtunk, kinevetnek minket. A magyar vezetés kevélységét pl. ezzel a viccel jellemzik: *A*

fókafiú udvarol a főkalánynak, de az ellenáll. Ez nem igaz! - dühöng a fókafiú. Kihaló állatfajta vagyunk, ez meg itt teszi-veszi magát! Nem különb a Titanic-os tréfa sem. Több nagy durranás - mondjuk a harmadik leminősítés – után beszámol a főnökének a beosztott: Jelentés a Titanic parancsnokának! Uram! A jéghegy alját már nem látom. Hurrá, sikerült elég mélyre merülnünk! **Sírva, sőt sírba vigad a magyar?!** Lökött duma, történetesen Afrikából - amerre tartunk. Nem megoldás, hogy/ha vízilóra cserélnék az elefántot a porcelánboltban. Végül egy életkép a györi plázából. Szlovákiai atyafi vált eurót forintra és dözsöl. Hát mi hol keres(s)ünk ilyen sanszot? Talán az interneten: a www.otvar.hu-úúúúúú alatt! A tájékozott és a háttérre - okokra és következményekre - kíváncsi rádió-hallgató szemszögéből nézve gazdasági, költségvetési, pénzügyi, foglalkoztatási kérdésekről és ezek kapcsolatáról beszélgetünk. Értékelő bepillantást kérünk a honi gazdaság fősodrába. Időnk függvényében szó lesz tankönyvi axiómákról, azok jó-rossz gyakorlati átültetéséről, e döntések kihívásairól, fogadtatásokról és az idej prognózisokról. Közérthetően szeretnénk lát(tat)ni a GDP alakulásának és elosztásának elveit, arányait, a költségvetés főbb dilemmáit, kritikus pontjait, országos és helyi terítését. Vizsgálni érdemes a pénzügyi koncentráció összetevőit és lecsapódását egyénre, családra, közösségre, vállalkozásra: egész fejlődésünkre. Elemezzük a kis- és közép-vállalkozások helyzetét, kilátásait. Szólunk az obligát növekedésről, ill. annak megtorpanásáról, a megszorításokról és ezek társadalmi (el)fogadtatásának gondjairól. Alapkérdés a kormányzati hitelesség és kiszámíthatóság hazai és külhoni képe is. Érintjük az állam szerepét a gazdaságban: mikor, miben legyen tulajdonos, magánjogi, piaci résztvevő, máskor irányító, szabályozó közhatalom, végül közmecénás, avagy egyenjogú partnerek politikai koordinátora. Rákérdezzük: mi a normális rend a társadalmi párbeszéd alanyai között? Hogyan működjék együtt kormány, gazdasági és dolgozói érdekképviselő? Kegye vagy szükségszerűség a korrekt kapcsolat, és vajon a demokratikus jogállam piacgazdaságának számos törvényszerűsége axiomatikus érték vagy kényelmetlen ballaszt? Mindezekbe bepillantást adnak a vendégeink, két kiváló közgazda, volt egyetemi évfolyamtárs: Palócz Éva, a Kopint-Tárki vezérgazdátója és Tardos János, a VOSZ soros és társ-elnöke, gazdaságpolitikai bizottságának titkára.

Szervosztok Vezető Közgazda Szakértők, Éva és János: a hallgató nevében is köszöntelek Benneteket. Történetesen a vendégeinktől tudom, hogy éveken át egyetemi diáktársak is voltak. Ez több remek közös akcióra nyújtott esélyt, alkalmat. Palócz Éváról a neten azt találtam, hogy 20 másodperc alatt 46.000 találat fémjelezte nevét, munkásságát. Tardos János pedig egy kiemelkedően befolyásos érdekszervezet, a VOSZ társ-elnöke, de van vele kapcsolatban más érdekesség is. János büszke arra, hogy nemzetközi judo (cselgáncs) bíró 32 éve. Két olimpián és két paralimpián szerepelt: bizonyára ott lesz az idej londonin is. János: Hajime, aztán ipponig meg se állj! Sportjogászként nem állhatom meg, hogy felidézsem: a cselgáncs=judo milyen kulcs-fogalom, szakmai szinonima. Volt ui. olyan sportminiszterünk, aki külön-külön ígért anno egyiknek és másiknak (!) támogatást. Alkalmassint ez a miniszterség extrém küzdősport volt - a twitter előtti időkben.

Kedves Éva és János: pár indító mondatban hogyan látjátok 2011 hazai makrogazdasági lényegét, és mi a legfőbb prognózisotok 2012-re? Egyelőre villám-kérdésekkel kezdünk, de a következő blokkokban kifejtő elemzést is várunk. Az első negyedóra elteltével rövid közszolgálati és kereskedelmi szünetet tartunk, de nyomban jövünk vissza. Folytatódik a Rakott Palócz Évával és Tardos Jánossal. A téma: 2011 és 2012 a közgazdász: az elemző és a vállalkozó szemével. **Jómagam jogász lévén címszavakat adnék fel, és Töletek várnék érdemi tartalmat. Legyen ennek a negyedórás blokknak a főmenüje a magyar gazdaság helyzete, alakulásának trendje az ezredforduló kezdete óta, s különösen a legutóbbi 3-2-1 és fél évben?! Ergo, előbb visszatekintés jön, tanulságokkal.** **Folytassuk majd az aktuális helyzetképpel, annak kihívásaival, tendenciáival! Növekedés, csengő %-ok GDR-re és adósságra, egyensúly és fizetőképesség?! Mit várnak a vállalkozók, főleg a kisebbek és a középméretűek, s mit várhat tőlük az ország? Melyek a determinánsok az ország-világ és az Unió számára?! Érdemes előre is tekinteniünk, nézni az olyanféle ügyek kihatásait, mint pl. banki gondok, Valutaalap és tárgyalások, MNB függetlenség, végtörlesztés, lakossági terhek, kihatások, intézményi aggodalmak. Kinek a kezében van a megoldás kulcsa, és vajon az EU meddig vár és mikor lép közbe?Vulgárisan: kidőlünk vagy bedőlünk, mitől függ ez?**

Ismét szünetet tartunk, de a hírek után jövünk vissza. Folytatjuk a Rakottat egy közgazdasági évnnyitóval: Palócz Évával és Tardos Jánossal.

Újabb címszavak+konzekvenciák következnek. Ebben a blokkban a költségvetés főbb kulcsszavai, elvei, dilemmái, kihatásai következnek. Adó és járulék, preferált és megszorított mező itt kap helyet,

pénzügyi koncentráció és újraelosztás, kedvezményezettek és leszakadók adnak téma-katalógust. A bruttó 1 (egy) adókulcs vajon ténylegesen, nettóban mennyi is, és miért annyi? Jó-e a költségvetés rendje, hibái beapplikálhatók-e salátába, zárszámadásba, és a területi, ágazati, önkormányzati merítés megfelelő-e? Nekünk meg cincog a zsebünkben a Ft., fillér?

Elérkeztünk a mai utolsó szünetünkhöz, de jövőnk vissza. Folytatódik és rövidesen be is fejeződik a Rakott, egy makrogazdasági, de társadalmi hatásokra is érzékeny évnyitóval és Palócz Évával, Tardos Jánossal.

Ebben a blokkban közelebb megyünk a munka világához, és keressük a megoldást, a kiegyezést azok között, akik ma még kevéssé ezen a pályán haladnak. Címszavak: mindegy, hogy mit képzels és mit akar a kormány elérni az állam szerepével? Egy vagy több eszköz, cél és metódus áll a rendelkezésére? Miben legyen hatékony közhatalom, mi másban makro-közgazda, közgazdasági szabályozó, és mikor alázatra is képes partner, aki elvben a gazdájával: a társadalommal, az adófizető és választópolgárral, tisztelettel kerül kapcsolatba? A 3 oldalú érdekegyeztetés tetszhalott vajon, s ez kin vagy min múlik? Végül, záró kérdés talán: a demokratikus jogállam magántulajdonra épülő piacgazdaságának számos törvényszerűsége (jogbiztonság, kiszámíthatóság, visszamenőleges, negatív jog tilalma, szerzett jogok tisztelete, alkotmányos tulajdonvédelem stb.) axiomatikus érték-e még és már, avagy kényelmetlen, kidobható ballaszt csupán?

Adásidőnk végére értünk. Köszönöm, hogy a vendégeink voltatok: Palócz Éva és Tardos János. Köszönöm a Klubrádió munkatársainak: Árva Brigittának és Józsa Péternek is a segítő közreműködést. Reméljük, még ma sem ez volt a végállomás. Legközelebbi élő adásunk elvben február 2-én lesz, ha még lehet. Habár fél évre előre összeállítottam a témák és a meghívott vendégek listáját, nem színlelném, hogy mivel jövőnk tuti biztosan legközelebb. Csak azt tudom, hogy megfutamodni vagy meghunyászkodni nem fogunk. Mára is találtam egy - a Klubrádiót bátorító - Mark Twain idézetet. Így szól: a halálomról terjengő híresztelések kissé eltúlzottak.

Szép estét kívánok, illetve a vendégeinkkel együtt kívánunk a hallgatónak. A viszont hallásra: K. Gy. műsorát hallották.